

Sygnatura akt I C 2550/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 24-06-2015 r.

Sąd Rejonowy w Koninie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Daniel Adamczyk

Protokolant: st.sekr.sąd. Aneta Szymczak

po rozpoznaniu w dniu 19-06-2015 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko M. S.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego M. S. na rzecz powódki A. S. kwotę 3480,46 euro (trzy tysiące czterysta osiemdziesiąt euro czterdzieści sześć eurocentów) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12.02.2015r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem że pozwany może spełnić świadczenie w walucie polskiej według średniego kursu NBP z dnia wymagalności świadczenia tj. dnia 11.02.2015r;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3120 zł (trzy tysiące sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Daniel Adamczyk

Sygn. akt I C 2550/14

UZASADNIENIE

Małoletnia A. S. reprezentowana przez matkę E. S. wniosła o zasądzenie od M. S. kwoty 3480,46 euro wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 138 euro od dnia 01.07.2008r. do dnia zapłaty,
- 138 euro od dnia 01.08.2008r. do dnia zapłaty,
- 138 euro od dnia 01.09.2008r. do dnia zapłaty,
- 138 euro od dnia 01.10.2008r. do dnia zapłaty,
- 138 euro od dnia 01.11.2008r. do dnia zapłaty,
- 138 euro od dnia 01.12.2008r. do dnia zapłaty,
- 138 euro od dnia 01.01.2009r. do dnia zapłaty,

- 148 euro od dnia 01.02.2009r. do dnia zapłaty,
- 148 euro od dnia 01.03.2009r. do dnia zapłaty,
- 148 euro od dnia 01.04.2009r. do dnia zapłaty,
- 148 euro od dnia 01.05.2009r. do dnia zapłaty,
- 148 euro od dnia 01.06.2009r. do dnia zapłaty,
- 148 euro od dnia 01.07.2009r. do dnia zapłaty,
- 148 euro od dnia 01.08.2009r. do dnia zapłaty,
- 148 euro od dnia 01.09.2009r. do dnia zapłaty,
- 148 euro od dnia 01.10.2009r. do dnia zapłaty,
- 148 euro od dnia 01.11.2009r. do dnia zapłaty,
- 142,41 euro od dnia 01.11.2009r. do dnia zapłaty,
- 142,41 euro od dnia 01.01.2010r. do dnia zapłaty,
- 162,41 euro od dnia 01.02.2010r. do dnia zapłaty,
- 162,41 euro od dnia 01.03.2010r. do dnia zapłaty,
- 162,41 euro od dnia 01.04.2010r. do dnia zapłaty,
- 162,41 euro od dnia 01.05.2010r. do dnia zapłaty,
- 100 euro od dnia 01.04.2011r. do dnia zapłaty,

z zastrzeżeniem, że pozwany może spełnić niniejsze świadczenie w walucie polskiej według średniego kursu NBP z dnia wymagalności każdego świadczenia okresowego. Nadto wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów procesu wg norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, że dochodzona kwota dotyczy żądania córki w stosunku do ojca tytułem bezpodstawnego wzbogacenia z tytułu świadczenia rodzinnego z Niemiec tzw. Kindergeldu, które to środki pozwany rozdysponował na własne potrzeby i alimenty, podczas gdy ich istotą jest przeznaczenie na zaspokojenie potrzeb dziecka i są niezależne od świadczeń alimentacyjnych.

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów procesu wg norm przepisanych, podnosząc zarzut przedawnienia tj. upływu terminu 3-letniego jako świadczenia okresowego i to zarówno w zakresie żądania głównego, jak i odsetek. Pozwany potwierdził, że pobrał wskazane niemieckie świadczenie rodzinne na powódkę, ale kwota ta została rozdysponowana na potrzeby powódki.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. S. jest ojcem małoletniej A. S. urodzonej (...) Matką małoletniej powódki jest E. S.. Wyrokiem Sądu Okręgowego w K.z dnia 17.09.2008r. w sprawie o sygn. akt I C 838/08 rozwiązano przez rozwód związek małżeński E. S. i M. S., powierzając E. S. wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim dzieckiem stron A. S., zastrzegając ojcu prawo współdecydowania o istotnych sprawach dziecka związanych z jej wychowaniem, nauką i wyborem zawodu oraz prawem osobistych kontaktów. Jednocześnie zasądzono do M. S. alimenty na rzecz A. S. w kwocie po 500 zł miesięcznie, płatne do rąk matki.

Dowód: okoliczności bezsporne, odpis wyroku rozwodowego – k. 10-11

Wyrokiem Sądu Rejonowego w K.z dnia 27.05.2014r. w sprawie o sygn. akt III RC 756/11 podwyższono alimenty należne od M. S. na rzecz małoletniej A. S. z kwoty 500 zł do kwoty 700 zł miesięcznie, płatne do rąk matki.

Dowód: odpis opisanego wyroku – k. 12-13 , akta III RC 756/11

M. S. z uwagi na wykonywanie pracy na terenie Niemiec pobierał na dziecko A. S. (ur. (...)) niemieckie świadczenie rodzinne w kwotach:

- 138 euro miesięcznie od czerwca 2008r. do grudnia 2008r.,
- 148 euro miesięcznie od stycznia 2009r. do października 2009r.,
- 162,41 euro miesięcznie od stycznia 2010r. do kwietnia 2010r.,
- 100 euro jednorazowo za marzec 2011r.

Dowód: informacja Regionalnego Ośrodka (...) w P. – k. 14

Pozwany nie dokonywał przekazywania E. S. jako matce małoletniej A. S. środków uzyskiwanych z tytułu niemieckiego zasiłku rodzinnego, ale płacił zasądzone przez sąd alimenty. O wskazanym zasiłku E. S. dowiedziała się przy okazji sprawy o podwyższenie alimentów.

Dowód: zeznania E. S. – k. 70v , akta III RC 756/11

Sąd dał wiarę wskazanym w ustaleniach stanu faktycznego dokumentom, gdyż ich autentyczność i treść nie była kwestionowana przez strony, a Sąd nie dopatrywał się powodów by czynić to z urzędu.

Sąd dał wiarę zeznaniom E. S., albowiem były jasne i logiczne, a nadto brak było powodów do oceny odmiennej, zwłaszcza z uwagi na brak dowodów przeciwnych zaprzeczających okolicznościom na jakie zeznawała.

Sąd pominął dowód z zeznań pozwanego wobec jego nieusprawiedliwionego niestawiennictwa pomimo prawidłowego wezwania. Z tego samego powodu sąd oddalił wniosek pełnomocnika pozwanego o odroczenie rozprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w znacznej części.

Jako podstawę dochodzonego roszczenia powódka wskazała przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu, domagając się zwrotu środków z tytułu niemieckiego zasiłku rodzinnego, które pozwany pobrał z uwagi na pracę na terenie Niemiec. Podstawą tych świadczeń był fakt, że na terenie Unii Europejskiej koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego to wspólnotowe uregulowania prawne, które uzupełniają ustawodawstwo wewnętrzne danego państwa członkowskiego. Prawo unijne zapewnia swobodę przemieszczania się pracowników pomiędzy państwami członkowskimi, a w konsekwencji zapewnia także objęcie pracownika z innego państwa członkowskiego systemem zabezpieczenia społecznego państwa, w którym wykonuje pracę. Powyższe gwarancje na poziomie prawa unijnego skutkowały otrzymywaniem przez pozwanego jako pracownika zatrudnionego na terenie Niemiec niemieckiego świadczenia rodzinnego na utrzymanie dziecka A. S. zamieszkującej na terenie Polski. Podkreślenia wymaga, że powyższe świadczenie nie ma charakteru cywilno-prawnego, a jest świadczeniem zabezpieczenia społecznego przyznawanym przez państwo dla rodzica z przeznaczeniem na utrzymanie dziecka.

W ocenie sądu roszczenie powódki znajduje podstawę prawną w art. 405 k.c. i następne tj. przepisach zawierających konstrukcję bezpodstawnego wzbogacenia. Zgodnie z art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe do

zwrotu jej wartości. Szczególnym przypadkiem bezpodstawnego wzbogacenia jest nienależne świadczenie z art. 410 § 2 k.c., zgodnie z którym świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Powód pobrał w okresie od lipca 2008r. do kwietnia 2011r. wypłacane przez państwo niemieckie świadczenie rodzinne z przeznaczeniem na utrzymanie powódki. Uzyskiwanych świadczeń nie przeznaczał jednak na ten cel. Dokonywał zapłaty jedynie świadczeń alimentacyjnych przewidzianych w polskim porządku prawnych w wysokości określonej przez polski sąd. Tymczasem świadczenia alimentacyjne i świadczenia rodzinne mają zupełnie inny charakter i pochodzą z innych źródeł. W ocenie sądu brak podstaw do pokrywania ze świadczeń rodzinnych wypłacanych przez państwo świadczeń alimentacyjnych, do których obowiązany jest rodzic, czyli wprost przeznaczenia świadczeń rodzinnych na zapłatę alimentów. Powyższa praktyka wypacza bowiem istotę alimentów, których zadaniem jest pokrywanie przez rodzica z uzyskiwanych dochodów uzasadnionych potrzeb dziecka i jego utrzymanie. Przy określeniu wysokości alimentów sąd bierze pod uwagę głównie dwie przesłanki tj. zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego oraz usprawiedliwione potrzeby dziecka (art. 135 § 1 kro). Zasiłki rodzinne uzupełniają środki przeznaczone przez rodzica na utrzymanie dziecka. Podobnie w polskim systemie prawnym także takowe świadczenia wypłacane ze środków publicznych przysługują rodzinom po spełnieniu dodatkowych przesłanek, i dochody z tego tytułu nie mogą być zaliczane na poczet alimentów. Takowe zaliczanie prowadziłoby do wypaczenia istoty alimentów tj. przerzucania kosztów zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb dziecka na państwo, zwalniając z obowiązku alimentacyjnego rodzica. Takowy zabieg prowadziłby także do nieuprawnionego różnicowania sytuacji prawnej rodzica zobowiązanego do alimentacji pracującego w Polsce i rodzica pracującego w państwie, gdzie świadczenia rodzinne są w znacznie wyższej wysokości. Wypłata świadczeń rodzinnych jest bowiem różna w różnych państwach członkowskich UE i jest wyrazem troski konkretnego państwa o dzieci. Do tego dochodzą różnice w sile nabywczej pieniądza, średnich zarobkach w kraju i różnice kursowe. Zatrzymywanie powyższych środków przez rodzica zobowiązanego do alimentacji, bądź też pokrywanie z nich świadczeń alimentacyjnych jest w ocenie sądu nieuprawnione i prowadzi do uzyskiwania korzyści majątkowej kosztem dziecka. Środki te są bowiem przeznaczone na potrzeby dzieci, a nie rodziców, i są uzupełnieniem zobowiązań finansowych rodziców względem dzieci.

W konsekwencji nie przekazując powódce powyższych świadczeń oprócz alimentów, pozwany wzbogacił się w tym zakresie kosztem powódki, co pozostaje ze sobą w związku. Środki te wypłacono pozwanemu zgodnie z prawem niemieckim, ale nie przekazując ich powódce, bądź w inny sposób nie przeznacząc ich na utrzymanie powódki (poza alimentami pokrywanymi z innych dochodów) pozwany bezprawnie wypaczył sens i cel tego świadczenia.

Niezależnie od tego należy zauważyć, że zgodnie z art. 414 k.c. przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu nie uchybiają przepisom o obowiązku naprawienia szkody. Jak wskazał SN w wyroku z dnia 11 maja 2012 r.: „Art. 414 k.c. stanowi wyjątek od zasady, że przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu należy stosować tylko wówczas, gdy brak innego środka prawnego, umożliwiającego przywrócenie równowagi majątkowej naruszonej bez prawnego uzasadnienia oraz że nie dotyczy on roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Wierzyciel może według własnego uznania wybrać, od którego ze zobowiązanych i w oparciu o jaki reżim prawny będzie dochodził roszczeń” (II CNP 65/11, LEX nr 1238082).

Powódka dochodziła swego roszczenia na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, ale oceniając stan faktyczny w zachowaniu pozwanego można doszukać się także deliktu z art. 415 k.c., zgodnie z którym kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Zawinione zachowanie pozwanego polegało bowiem na zatrzymaniu na własne potrzeby środków, których celem było zaspokojenie potrzeb dziecka, bądź też pokrywaniu z otrzymanych świadczeń należnych alimentów, które winien pokrywać z innych dochodów. Szkoda w tym wypadku jest równa kwocie wypłaconego zasiłku rodzinnego, czyli kwocie jaka zgodnie z jej celem winna być przeznaczona dodatkowo na potrzeby powódki.

W ocenie sądu podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia okazał się chybiony w okolicznościach niniejszej sprawy. Świadczenia objęte pozwem pozwany traktuje jako świadczenia okresowe, co przesądzałoby o 3 –letnim terminie przedawnienia (art. 118 k.c.). Tymczasem przedmiotem sporu są żądania małoletniej córki w stosunku ojca. Zgodnie natomiast z art. 121 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu co do roszczeń, które przysługują dzieciom przeciwko rodzicom – przez czas trwania władzy rodzicielskiej. Tym samym w przedmiotowej sprawie termin przedawnienia w ogóle nie rozpoczął biegu, gdyż zdarzenia będące podstawą dochodzonych roszczeń wystąpiły od czerwca 2008r. do marca 2011r., a zatem w okresie trwania władzy rodzicielskiej M. S. nad A. S.. Niezależnie od tego zauważyć należy, że okresowy charakter miała wypłata świadczenia rodzinnego przez państwo niemieckie pozwanemu, a nie będące tego konsekwencją zobowiązanie pozwanego względem powódki. Pozwany jedynie okresowo bezpodstawnie wzbogacał się względem powódki. W takim wypadku termin przedawnienia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia wynosi lat 10.

Mając powyższe na uwadze sąd uwzględnił powództwo co do kwoty głównej tj. 3480,46 euro.

Powódka domaga się odsetek ustawowych od dnia 1 każdego miesiąca, za który pozwany odebrał świadczenie. W przedmiotowej sprawie powódka nie wzywała jednak przed procesem pozwanego do zapłaty dochodzonych środków, stąd trudno uznać, że pozwany pozostawał w zwłoce w okresie wcześniejszym. Jako wezwanie do zapłaty w takiej sytuacji sąd potraktował doręczenie odpisu pozwu, co nastąpiło 04.02.2015r. Zapłata winna zostać dokonana niezwłocznie (art. 455 k.c.), co w okolicznościach niniejszej sprawy odpowiada terminowi 7 dni, skoro pozwany pobrał dochodzone środki znając ich przeznaczenie i winien liczyć się z obowiązkiem ich przekazania powódce, a tym samym termin wymagalności przypadął po tej dacie, stąd też odsetki ustawowe od dochodzonej kwoty głównej zasądzono od dnia 12.02.2015r. do dnia zapłaty. Powództwo o wcześniejsze odsetki ustawowe oddalono jako za daleko idące.

Zgodnie z art. 358 k.c. :

§ 1. Jeżeli przedmiotem zobowiązania jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia w walucie obcej.

§ 2. Wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna stanowi inaczej. W razie zwłoki dłużnika wierzyciel może żądać spełnienia świadczenia w walucie polskiej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia, w którym zapłata jest dokonana.

Tym samym skoro przedmiotem żądania była waluta obca, sąd zastrzegł pozwanemu możliwość spełnienia świadczenia z walucie polskiej z dnia jego wymagalności tj. 11.02.2015r. według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Z uwagi na przegranie przez pozwanego sprawy w całości co do kwoty głównej winien on zwrócić powódce poniesione przez nią koszty procesu, na które składało się 703 zł opłaty od pozwu, 2400 zł kosztów zastępstwa procesowego wg stawki minimalnej (§ 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (...) - Dz.U. nr 163, poz. 1349 ze zm.) oraz 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, czyli łącznie 3120 zł.

SSR Daniel Adamczyk